

GAZİANTEP

Kültür

Fikir ve San'at Dergisi

SAYI: 5

10 MART 1958

75 KURUŞ

Şakir Sabri Yener — Hulûsi Yetkin — Süleyman Kuranel — Cemil Cahit Güzelbey — Ali Nadi Ünler — Ömer Asım Aksoy — Hasan Türkmenoğlu — Falih Rifki Atay — Ali Fuat Bilen — Behçet Kemal Çağlar — Mesut Ertürk — S. Ertan — Rıza Levent — Mustafa Kartal — Abdülkadir Batur — Ertuğrul Karakoç — Nadir Gül — Mustafa Güllü — Suat Erginer — Yalçın Dâi — Ömer Özbaş — Enver Tuncalp — M. Doğan Semiz — Nizamettin Özgül — Hasan Altaş — Celâl Ocak — Leman Ural — Sabri Haksever — İsmail Hakkı Baltacıoğlu — S. Dokuztuğ — Kerim Fırat — Şinasi Çolakoğlu — Nezih Çankaya — M. Kâzım Yanç — Muhittin Erkol — Ömer Orhan Çitçi — Gani Uncugil

Gaziantep Gençlik Tiyatrosuna mensup bir genç (OTHELLO) rolünde

AÇIK TEŞEKKÜR

Gaziantep Şehir Meclisi 20. 2. 1958 tarihli toplantısında Gaziantep Kültür Derneğine 1958 yılı için 15000 lira tahsisat ayrılmasına ittifakla karar verilmiştir. Bu paranın beş bin lirası Gaziantepli yüksek tahsil gençlerine yardım olarak, on bin lirası da kültürel faaliyetlere tahsis edilmiştir. Söz alan üyeler, Derneğimizin giriştiği kültürel faaliyetlerden dolayı takdirlarini ifa de etmişlerdir. Böylece Gaziantep ile ilgili dergi ve kitap yayınları için lüzumlu döner sermaye temin edilmiş bulunmaktadır.

Gaziantep'in kültürel kalkınmasında maddî ve manevî yardımlarını esirgemeyen Sayın Belediye Başkanımız Necmi Bayrama, Belediye Başkan Muavinimiz Ali Budak beye, Şehir Meclisi üyelerinden Muhlis Karlı, Hüsam Ocak, İhsan Güzel, Yu-

suf Söylemez, Mehmet Özüzümcü, Osman Hamut, Naci Teymur, Celâl Pektaş, Halil Karabıçkı, Abdurahman Koçman, Taha Kanavetçi, Sait Hengirmen, Ahmet İnci, Osman Darıcı, Seyit Çinkılınc, Şakir Akdalga, Mehmet Etebekli ve Selçuk Göksef beylere sonsuz teşekkürlerimizi sunarız.

Bu vesile ile Kültür Derneğinin başarılarında büyük yardımları görülen Faik Muhsinoğlu, Metin Esen ve Yeni Ülkü mensuplarına, Osman Tuzcu ve Gaziyurt Mensuplarına, Gazikent, Demokrat Ülkü, Cihan ve Kaayılan gazeteleri mensuplarına teşekkürü bir borç biliriz.

Gaziantep Kültür Derneği

Kapakta ki Fotoğraf

Kapakta resmi olan genç, Derneğimizin "Tiyatro ve Müzik kolu," nun mensuplarından Cahit Saraç'dır. Cahit Saraç Gazianteplidir. Gaziantepde birçok amatör Tiyatro topluluklarının kurulması fikrini savunan ve Devlet Tiyatrosunun şehrimizde bir şube açmasını arzu eden yüzlerce gençimizden biridir. Cahit Saraç derneğin 6. Mart. 1958 tarihinde yapılan tiyatro ile ilgili tartışmalı toplantısında tiyatroyu şöyle savunuyordu. Elindeki dergiyi gençlere göstererek, (Bu dergiden yalnız yazı bilenler faydalanabilir. Hemşerilerimizin çoğu yazı bilmediklerine göre, tek başlarına dergiden, gazeteden, kitaplardan faydalanmaları mümkün değildir) diyordu. Umumi tasviple karşılanan sözlerine (Halbuki tiyatrodan bütün insanlar faydalanabilir. Tiyatro okuyup yazma bilen bilmeyen, küçük ve büyük; bir çift gözü ve kulağı olan her vatandaşa hitap eder. Tiyatro dünyada mevcut en iyi eğitim silâhlarından biridir) diye devam ediyordu. (Halk eğitimini en kısa zamanda gerçekleştirmek mecburiye-

tinde olan Türkiyemiz, maalesef Tiyatro-dan faydalanmasını bilmiyor) diyordu. Cahit Saraç gençlere şu suali soruyordu : (Şehrimizin faydasızlıkları ve zararları ile meşhur kahvehanelerini, lokallerini ve kulüplerini terkedip burada toplanıyorsunuz. Neden buraya geliyorsunuz?) Ahmet Taşar isminde bir genç cevap veriyordu : (Biz gençler burada, vatanımıza olan borcumuzu kendi gücümüz nisbetinde yaptığımızdan kalp huzuru duyuyoruz. Ve kültürümüzü artırdığımızdan ve nihayet en iyi şekilde eğlendiğimizden buraya geliyoruz) Ahmet taşarın bu sözlerinden memnun olduğunu hareketleriyle belli eden Cahit Saraç, sözlerine şöyle devam ediyordu : (Evet arkadaşlar, biz burada yalnız iyiyi, güzeli, doğruyu arama demek olan kültürümüzü artırmakla yetinmiyoruz ve ayrıca sokağın kötü tesirlerinden korunuyor ve aynı zamanda eğleniyoruz. Eğleniyoruz, çünkü, Tiyatro en iyi eğlence vasıtasıdır.)

H. YETKİN

Dernek Adına Sahibi:

AVUKAT
HULÜSİ YETKİN

Mesul Müdürü:

SAİT SÖYLEMEZ

Dizildiği ve Basıldığı yer
Gaziyurt Matbaası
GAZİANTEP

GAZİANTEP Kültür

AYLIK FİKİR VE SANAT DERGİSİ

SAYI : 5 10 MART 1958 75 KR.

İdare Merkezi :

Park Sokak No. 33

Telefon : 2998

GAZİANTEP

Satış Merkezi :

Güneydoğu Yayıncılık ve
Kitabevi

GAZİANTEP

GAZİANTEP YÜKSEK TAHSİL OKUTMA VE KÜLTÜR DERNEĞİ ORGANIDIR

GENÇLER

Şakir Sabri YENER

Bizde öyle gençler varki tahsilini tamamladıktan sonra kendi kabuğuna çekilir, kese doldurmakla uğraşır. Hatta kendilerini okutan ana ve babalarının arzularını hilafına başka memlekette bir kızla da evlenerek kendilerini, doğup büyüdüğü memlekette tasfiye etmişlerdir. Vakıf bunlar Türkiyemizin başka illerinde vazife almak suretile yine vatana hizmet ediyorlar.

Fakat insan ne de olsa asıl doğdukları memleketle ilgilenmelerini istiyor. Meselâ gönül istiyorki buldukları yerden bizim Kültür Derneğine üye olsunlar. İstiyor ki gazetemize, mucmuamıza yazı yollasınlar ve onların sürümünü artırsınlar. Elhasıl gönül istiyor ki Gaziantepçe yapılan her hayırlı teşebbüse katılsınlar. Fakat heyhat!..

Gaziantep'lilere

Kötülük öğreten Okul

Gaziantep şehrinin kiliseden bozma bir Ceza ve Tevkif evi vardır. Buraya en az beşyüz mevkuf ve mahkûm sanki eşya gibi istif edilmiştir. Bu mahkûm ve mevkular tahtadan bölmeli kovuşlarda yatarlar, aynı yerde yemek pişirirler ve aynı yerde oturup konuşurlar. Çalışmak yoktur. Çocuklar hariç, diğerlerine okuma ve yazma da öğretilmez. Fakirlere arada sırada dağıtılan helva gibi yiyeceklerden başka yemek de vermek mümkün olmamaktadır.

Sayın okuyuculara sorarım: Bir insan ne kadar dürüst, çalışkan ve sanatkâr o-

lursa olsun, uzun müddet çalışmadan otursursa tembelleşmez mi? Sanatında beceriksiz olmaz mı? Kötü alışkanlıklar edinmez mi? Dedikoducu ve cemiyet düşmanı olmaz mı? Bir çok misalleriyle ortadadır: Belâlıları uslansınlar diye hapishaneye tikiyoruz, bir de bakıyoruzki aynı insanları eskisinden daha belâlı olarak karşımızda buluyoruz. Halkımızın her gün canını yakan, emniyetimizi, jandarmamızı, mahkemelerimizi en çok uğraştıran insanlar, Gaziantep hapishanesinin diğer adı ile kötülükler mektebinin yetiştirdiği talebelerdir.

Gaziantep kötülükler mektebi, geçmiş yıllarda daha azılı talebeler yetiştirirdi. Bundan 4-5 sene önce hapishanenin içinde korkmadan dolaşmak, hapishane müdürünün dahi kârı değildi. Son söz, en kabadayı ve ölümden korkmuyan mahkûmlardan kesilirdi. Diğer mahkûmlar bu reislerin uşakları idiler. Reisler hapishaneyi kendi aralarında paylaşmışlardı. Günün birinde bu memlekete İsmail Oktay isminde bir Baş savcı ile İbrahim Kara adında bir gayretli hapishane müdürü geldi. Bu iki insan astığı astık, kestiği kestik, reis mahkûmlara karşı amansız bir mücadele açtılar ve reisleri tepelemeye muvaffak oldular. Gaziantep hapishanesinde nizamı tesis ettiler. Bunu diğer islah hareketleri takip etti. Hemde bu islahatı ayda 100 ilâ 150 lira arasında ücret alan ve geçim zorluğu sebebiyle vazifelerini ilk fırsatta terketmeye hazır gardiyanların yardımı ile yaptılar. Hapishane bugünkü temizliğine ve muntazamlığına kavuştu. Yeni Hapishane Müdürü İzzet Sezginer'de yapılan islahatı geliştirmeye çalışmaktadır. Vazifeliler bu kiliseden bozma gayrimüsaıt binada mümkün olanı yapıyorlar. Gaziantep'lilere kötülük öğreten okulun yerine bir islah müessesesinin alabilmesi için, her şeyden önce iş ezsasına göre kurulmuş modern bir bölge cezaevi binasına ihtiyacımız vardır. Yeni cezaevinin yapılmasına kadar, ilk iş olarak mevcut hapishaneyi, binanın altında bulunan Belediyeye ait dükkânlarla genişleterek iş esasını tatbik etmek ve mahkûmların ahlâkî eğitim ve öğretimlerine büyük önem vermek gerekmektedir.

Bir çok memleketlerin aydınları, okullar kadar hapishanelere de önem verirler. Çünkü, en çok eğitime ve terbiyeye muhtaç olan kimselerin toplandığı yerlerden birisi de hapishanelerdir.

Türk vatandaşlarının büyük çoğunluğunun okul yüzü görmeden; sadece ailesi ve muhitinin yardım, şevkât ve terbiyesi

Mahpushane O d a s ı

Oda dar

Oda loş

Oda insanla dolu

Oda bomboş.

Köşede Ali

Dirseği yastığında düşünür

Ahmet, ölüm korkusu yüreğinde

Hasanın açılmış çenesi

Belkide bir vurgun düşünür Ömer

Kulün bir sigara elden ele dolaşır

Oda duman dolar

Özgürlük alınmaz satılan paraya

Serbestlik pencere demiriyle kilitli

Hayat ıslıkla çalınan bir şarkı dudakta

Ümit bir kül yığını

Sabahattin İPEKÇİOĞLU

ile yetiştiğini hepimiz biliyoruz. Yine hepimiz biliyoruz ki, Türk milletinin fertleri bir çok milletlerin fertlerinden daha fazla cemiyetin nizamlarına hürmet ve itaat eden insanlardır. Suç işliyen vatandaşlarımızın büyük çoğunluğu tahsillerinin norsanlığından ziyade, ailesi ve muhitinin yanlış telkinlerine kapılarak veya ailesinin şevkâtinden, yardımından ve terbiyesinden mahrum olarak yetişmiş insanlardır. Bunlardan çoğunun bir mesleği yoktur ve çok fakir insanlardır. Bu betbaht insanları, dört duvar arasında kendi hallerine bırakarak sefalet, açlık ve çıplaklığın terbiyesine terkederek, hasta ve dejenere olarak cemiyete atılmaktan kurtarmamız lâzımdır.

Avukat Hulûsi YETKİN

GAZİANTEP

Süleyman KURANEL

Her Antepinin hâyalinde yaşattığı ve tahakkukunu sabırsızlıkla beklediği şey, elbette ki Antebin gelecekteki alacağı şekildir. Biz de Antebimize candan bağlı insanlarız. Gayet tabii olarak da buranın pek kısa bir zamanda en güzel şehirlerden biri olacağına sonsuz bir güvenle inanmış bulunuyoruz.

Bin metreye yakın bir yaylânın ortasında kurulmuş olan Antep'in kuruluşunda bile, bu günün şehircilik şartlarının gözö-

nünde tutulmuş olduğunu görüyoruz. Hava-sının sağlamlığı, ikliminin yumuşaklığı ve tabii güzelliklerinin birbirine uygun ve tamamlayıcı oluşu da ayrıca bir hususiyet taşımaktadır.

Zengindir, hemen hiç bir yerde bulunmayan eşsiz gelir menbaları vardır. Büyümeğe, büyük şehir olmağa, velhasıl her şeye lâyıktır.

Yeni Gaziantep Gazetesinden 1946

Maarif İstatistikleri

Gaziantep Vilâyeti şehir ve köy ilk okulları sayısı ile, ilk okullarda mevcut öğretmen, öğrenci sayısını gösterir cetvel. (1957 - 1958)

Kazanın adı	Okul sayısı			Öğretmen sayısı			Öğrenci sayısı		
	Şehir	Köy	Toplam	Şehir	Köy	Toplam	Şehirde	Köylerde	Toplam
Gaziantep	16	47	63	132	36	168	10365	3168	13533
Araban	1	3	4	1	3	4	113	358	471
İslâhiye	1	30	31	12	30	42	656	2417	3073
Kilis	8	24	32	61	18	79	3146	1581	4727
Nizip	4	36	40	19	29	48	1568	2722	4290
Oğuzeli	1	22	23	8	20	28	346	1449	1795
Toplam	31	162	193	233	136	369	16194	11695	27889

Gaziantep Vilâyetindeki şehirlerde her öğretmene 70 öğrenci, köylerde ise her öğretmene 87 öğrenci isabet etmektedir. Gaziantepde öyle kazalarımız vardır ki 24 köy okulu vardır ve bu 24 köy okulunun ancak 18 öğretmeni mevcuttur. Maarif Vekâleti istatistiklerinden anlaşılacağı veçhile Gaziantep Vilâyeti, Türkiyenin en az öğretmeni bulunan vilâyetlerinden biridir.

Gaziantepde öyle köyler vardır ki nüfusu 700 den fazla olduğu halde okulu yoktur. Onbinlerce köylü çocuğumuz okula gitmekten mahrumdurlar. Birakalım köyleri, Gaziantep şehrinde tahsil çağında olanların üçte biri dahi okula gidemezler. Çünkü, okul yoktur. Mevcut 16 okulun hepsi, ikili üçlü tedrisat yaparlar.

1957-1958 Ders yılı Gaziantep Vilâyetinde okulu olmuyan köylerin nüfus gruplarına göre sayısını gösterir cetvel:

Kaza İsmi	601-800 nüfuslu köy sa.	401-600 nüfuslu köy sa.	251-400 nüfuslu köy sa.	151-250 nüfuslu köy sa.	1-150 nüfuslu köy sa.	Okullu köy sayısı	Okulsuz köy sayısı
Gaziantep	4	30	33	30	19	47	116
Araban		4	12	6	1	3	23
İslâhiye		9	10	11	3	30	33
Kilis		7	31	29	17	24	84
Nizip		2	22	20	35	36	79
Oğuzeli			22	20	23	22	65
Toplam	4	52	130	116	98	162	400

1955 Yılında Gaziantep Vilâyetinde tahsil çağında olupta okula gitmiyen çocuk sayısı:

Kaza İsmi	Şehir ve kaza merkezlerinde tahsil çağında olupta okula alınamıyan çocuk sayısı	Okullu nahıye ve köylerde tahsil çağında olupta okula alınamıyan çocuk sayısı	Okulsuz köylerde tahsil çağında bulunan çocuk sayısı	Toplam (Okula devam etmiyen çocuk sayısı)
Merkez	4582	1348	5931	11861
İslâhiye	144	483	1932	2559
Kilis	1559	372	2683	4614
Nizip	293	1539	4135	5967
Oğuzeli	175	313	1870	2358
Toplam	6753	4055	16551	27359

Not: İstatistikler Gaziantep Maarif Müdürlüğünden alınmıştır.

H. YETKİN

En mükemmel insan, başkalarına faydası dokunan insandır — Âyet

En Çok Vitamin Alan Şehir

Avukat Cemil Cahit GÜZELBEY

Gaziantep'lielerin kanlı canlı, sıhhatli vücutları daima dikkati çekegelmiştir. Bu hal, şehrimizin müstesna havasına, iyi su-yuna hamledilir. Bunların baş sebep olduğunda kimsenin şüphesi yoktur. Fakat, gıda işinde mahallî bazı hususiyetleri vardır ki bunun da pek büyük tesiri olduğunu vitaminlerin keşfinden sonra öğrendik.

Bu cevherlerin bulunuşu pek yenidir. Halbuki Antebimizde eskidenberi vitaminlerin fazla olduğu maddeleri bol bol yemek âdettir. Memleketimizin ziraî bünyesi de buna müsaittir. Dünya yüzünde Gaziantep kadar, çok üzüm yiyen bir memleket olmadığına bahse gireriz. Başka taraflarda hıyar, salatalık adından anlaşılacağı üzere daha ziyade salatada kullanılır ve turşu olarak istihlâk edilir. Antebimizde ise hıyar, üzüm kadar, elma armut kadar mey-

vadan sayılır. Mevsiminde diğer meyvelerle birlikte yer alır ve rağbet görür.

Hali vakti yerinde olanlarımız bile, zamanında kahvaltılarında domates, hıyar bulundururlar. Çiğ köftenin, omacın içine bol bol domates girer. Bazan, domates hıyar, üzüm ve karpuzdan birisi ekmeklerimizin peynirle birlikte en leziz katığını teşkil eder. Peynir dürümü gibi domates ve pirpirim dürümünü de hep yeriz. Antebimizdeki salça ve kırmızı biber istihlâki hiç bir tarafla kıyas edilmeyecek kadar çoktur. Bir ton domatesin, yüz kilo kırmızı biberin salçasını yapan ve bir kaç yüz kilo kırmızı biber kurutan aileler vardır. Gaziantep'te bunları bir çok yemeklerimizde bol bol kullanırız. Her yemeğe girer hattâ, her işe burnunu sokan kimselere (Temetos pekmezinin kaşığı) derlerki, pek manalıdır.

KÜÇÜK BUHARA

Ali Nadi ÜNLER

Hicretin 762 yılında (M. 1360) Antep'te doğan Allame Bedreddin Mahmut (Al-ayni ikd-el-cumân fi tarihi ehliezeman) adlı meşhur tarihinde doğduğu şehri, bağ ve bostanlı, mükellef çarşılı güzel bir şehir olarak tasvir ederken ilim müesseselerinin ve âlimlerinin çokluğundan ötürü buraya «Küçük Buhara» denildiğini kaydeder. Arap hududu üzerinde Türk Arap kültürünün çarpıştığı bir mevkide bulunan Antep, on asırdan beri Arap harsına karşı Türk Kültürünü muvaffakiyetle müdafaa etmiş, kendine din gibi çok kuvvetli bir dayanak bulmuş olmasına rağmen Arap harsının bu çevreyi istilâsına mani olmuştur. Antebin

bu mücadeledeki başarısının sırrını, Aynînin altı yüz sene evvel yukarıdaki zikrettiğimiz şahadetindeki manada, Anteb'in o zamandaki ilim ve kültür merkezi olmasında aramak lâzımdır.

Antep, Kültür ve ilim bakımından komşu Arap memleketlerine üstün olmasaydı, hiç şüphe yok ki, asırlarca Halebe bağlı olarak kalmış olan bu şehir kuvvetli Arap harsı karşısında çok zaman evvel Türklüğünü kaybetmiş olurdu.

Gaziantep ilim ve sanattaki üstün mevkiini son zamanlara kadar muhafaza etmiş ve Fakat Saltanat idaresinin son devirlerinde modern ilim ve sanat müesseseleri bakımından ihmale uğramıştır.

Ö Z L E Ş T İ R M E

II

Ömer Asım AKSOY

Yabancı sözlere bırakamayan kimseler bir de şunu söylerler : Ne yapalım, Türkçeleri yoktur.

Önce bir nokta üzerinde öncümle durmak gerekir : Türkçeleri yok sandığımız birçok yabancı sözlerin dilimizde karşılıkları vardır ama, biz bilmiyoruz. Bunları kendi gayretimizle bulmak, yahut uzun çalışma ve incelemelerle meydana getirilmiş olan eserlerden öğrenmek mümkündür. Kalemimizin ucuna gelen her yabancı kelimeyi hemen kâğıda geçirmeyiz biraz düşünelim veya biraz sıkıntıya katlanarak araştırma yapsak birçoklarına uygun, güzel karşılıklar bulabiliriz. Asıl mesele, yabancı kelime kullanarak bilgili görünmenin övünülecek şey olmadığı, Türkçeyi, hatta sırasına göre genel dile girmemiş bölge kelimelerini kullanmanın da ayıp sayılamıyacağı inancının benliğimizde yer etmesidir. Birçok lügâtçilerimiz Arapça bir kelimenin anlamını Farsça bir kelime ile, farscanıki-ni Arapça ile gösterirler. Yahut bir tarif yaparlar ama Türkçe karşılık vermeğe pek yanaşmazlar. Bu, kendi dilini hor görmek değil midir? Buna benzer davranışlar, Türkçeyi bildiğimiz hale getirmiştir. Halbuki eski lügâtçiler, Türkçe karşılık göstermeğe çok önem verirlerdi. Meselâ hemşerimiz büyük lügâtçi Mütercim Asım, Bühran ve Kamus tercübelerinde Farsça ve Arapça kelimelere hep Türkçe karşılıklar bulmağa çalışmış, bunu yaparken yalnız İstanbul Türkçesini kullanmış, İstanbul'da bilinmeyen Gaziantep kelimelerinden de faydalanmıştır. Hem de "bizim diyarlarda şöyle tâbir ederler,, taşra Türkisinde böyle derler,, gibi sözlerle, karşılığın bölge kelimesi olduğunu belirterek. Birkaç örnek vereyim :

Bâganc : Yeni yumuşamış ve koruk haddini savuşmuş üzüm ki bizim diyarlarda benlenmiş tabir ederler. (Burhanı kaatı ter.)

Şekak : Usul üzere el kakıldıkta sâdir olan savt hikâyesidir. Raks hengâmında daireden bedel bazı yârânlar elleriyle bu gûne usul tutarlar. Türkler çibik çalmak tâbir ederler (Bürhan ter.)

İnek : Ziyade karîb olan şeye işaret olur. Türkîde Aha ve işte ile tâbir olunur. (Bürhan ter.)

Belgande : ... Arka yükü ki Türkîde şelek tâbir olunur. (Bürhan ter.)

Es - sebîh : Uzun uzun dürülmüş pamuk sebikelerine denir ki taşra Türkisinde bedirik tâbir olunur. (Bürhan ter.)

El - mûte : Baygınlığa denir. gaşy mânasına ki sara marazı gibi bazı ârizadan neşet eder. Asıl Türkîde uğunmak tâbir olunur. (Kamus ter.)

En - nakûd : Tuzağa düşmüş kuş burniyle tuzağa peyderpey urmak mânasıdır ki kekemek tâbir olunur. (Kamus ter.)

Arapça "zılf,, kelimesini Şemsettin Sami şöyle tarif eder: "Sığır ve koyun gibi hayvanatın çatal tırnağı,,

Aynı kelime için Mütercim Asım şu karşılığı yazar : "Sığır ve koyun ve keçi ve âhû makulesinin bakanağına denir.,,

Ş. Sami'de gördüğümüz "çatal tırnak,, sözü daha ziyade bir tariftir.. Halbuki Asım bize Arapça kelimenin Türkçe tam karşılığı olan "Bakanak,, kelimesini vermektedir.

Bu örnekler açıkça gösteriyor ki Türkçeleri yok sanılan birçok yabancı sözlerin Türkçeleri vardır. Herkes Mütercim Asım gibi davranmış olsaydı dilimiz çok şeyler kazanmış olacaktı. Bugün bile bazı hemşerilerim, Gaziantep Ağzı adlı eserimin şehrimiz ağzıyla alay edilmesine vesile olduğunu söylüyorlarmış. Hatta eserin bunun için yazıldığını söylüyorlar varmış. Bunlar çok gülünç düşüncelerdir. Bölge ağızlarını incelemek dilimize yapılacak hizmetlerin en büyüklerindedir. Türk Dil Kurumu, yurdun her tarafında halk ağzından sözler derlemekte, bunların sözlüğünü ortaya koymaktadır. Söz Derleme Dergisi, türko-logların en çok değer verdikleri eserlerdendir. Kurum, eski eserlerde bulunan bölge kelimelerinin sözlüğünü de meydana getirmektedir. Bütün bunlar karşılıklı yok sandığımız birçok yabancı sözlerinci Türkçelerini bize öğretmektedir.

Dilimizde gerçekten karşılığı bulunmayan sözlere gelince : Düşünmeliyiz ki bunlar, kendi dillerine gökten inmemişlerdir. İhtiyaç duyuldukça yapılmış, o dillerin sözleri arasına katılmışlardır. İşte bizim yolumuz da bu olmalıdır. Ancak bu yolu tutmak iledir ki dilimizi geliştirebilir, kendine yeter bir kültür dili haline getirebiliriz.

Dili asıl fakirleştiren, gelişmekten ve zenginleşmekten alıkoyan şey, kendimizi "ne yapalım, Türkçeleri yoktur," düşüncesine kaptırmak ve bunu mazeret gibi göstererek tembel tembel oturmaktır.

Kıbrıs Şehitleri

*Senki Selçak Oğuz Osmanlı Türklerindensin
Kostantinlere meydan okuyan Fatih tensin
Yirmidört milyon Türkün kalplerindedensin
Ey Kıbrısta yatan şehitlerimiz*

Hasan TÜRK MENOĞLU

Gaziantep

Falih Rifki ATAY

Gaziantep evlerinin duvarlarında hâlâ mermi deşikleri var. Antep yavrularının, top patlayışı arkasından duyulan seslerini işitir gibiyim:

— "Korkmayın, analar, yedi buçuklu geliyor,,

Antepliler on beşlikten aşağı güllenden telâş etmez olmuşlardı.

Ordusuz, hazinesiz fetvâ ve ferman mahkûmu Mustafa Kemal'in talihi bundan yar olmuştur. Onu ölüncüye kadar halka inanmaktan ayırmayan kuvvet, Cenup, Ege ve Şark Türklüğünün bu manzarası idi.

Büyük Millet Meclisi Antep'e Gazi rütbesini verdi, düşmanı onu, «Türk Verdünü» diye anıyor. Bizim kurtuluş mucizesinin asıl sırrını anlamak isteyenler, Cenup'ta Halk hatıraları, halk hikâyeleri ve halk destanları arasında, bir Kuvayi milliye seferi yapmalıdırlar.

İlim ve Saadet

Ali Fuat BİLEN

İnsan oğlu bu gün ilmin yeni merhaleleri yardımı ile kendi akli ile hissi arasındaki tezati kaldırmak ve hakiki saadete doğru yol almak istiyor. (İlim dini reddeder) diyen 19 asrın bazı bilginleri ve bu asrın bazı bilginleri ve bu asrın cahilleri ruh sükûnetini bulamayan şahıslardır.

Herkes dünyada yaşadıkça mes'ut olmak ister. Saadeti maddi ve şahvanî hislerinde görenler hakiki saadeti kaybetmiş olanlardır. Saadet ruh ile beden, madde ile mâna ve akıl ile his arasındaki tezadı yitkabilen şahıslardır. Alet, makine, para ve saire ancak bu saadetin yardımcılarıdır.

G A Z I A N T E P

Aslan nasıl inini koruy, dünya anladı.
Kartacanın, Verdünün üstünde Antep adı..
Fizilmek istedikçe, doğrulup dirilecek:
Her Türk şehri, Antep olmasını bilecek.
Biz dünyada en olgun ve en er insanlarız;
Biz ki tanka kağıt ile muzaffer insanlarız.
Bu gün artık her kuvvet önümüzde çöksün diz
Bu gün ki tanka tankla karşı koyabiliriz!
Düşman ve dost geçinen bu dersi unutmasın
Bizi hiç bir milletle, şaşırıp bir tutmasın.
Bir kere kükradı mi, azmimiz; her tepe düz;
Türkü esir görmeğe yoktur tuhammülümüz!
Senindir dünyadaki en şanlı mazi Antep!
Öğün, hakkındır, öğün, Kahraman Gaziantep!

Behçet Kemâl ÇAĞLAR

KIBRISA SELÂM

Selâm sana şanlı Kıbrıs, Ey aslanlar yatağı!
Dilimizde hep sen varsın seni söyler türkümüz.
Ana yurttan selâm sana ey levendler otağı!
Türk'ün kalbi sendedir hep, sensin bizim ülkümüz.

Mesut ERTÜRK

BOĞAZLAR

Bir insan gelinini, kardeşini kızını
Namus düşmanlarına ölmeden nasıl verir?
Boğazlar ki Türklere nikâhlanmış gelindir.

Selâhattin ERTAN

S İ N E K

Sinek bir insanın üzerine konduğu zaman şayet
el kol yardımıyla kişlenirse hemen arkadaşlarına gi-
der :

- Ben bir deli buldum gelin bakın dermiş;
- Şayet insan kıpırdamadan durursa bu sefer de:
- Ben bir ölü buldum dermiş.

Rıza LEVENT

B O R Ç L A R I M

Anama borcum, emdiğim süt;
Babama borcum, aldığım öğüt,
Diyeceksiniz ki bana
Ana, baba hakkı güüt;

İşte benim borcum bu.

Okulda öğrendiğim bilgi,
Hocamdan gördüğümü ilgi,
Bunu ömrümce silemez
Kufamdan hiç bir silgi.

İşte benim borcum bu.

Ustam öğretti san'at;
Koluma taktı kanat;
Diyeceksiniz ki bana
Onu duanla eyle yad.

İşte benim borcum bu.

Vatanda buldum dirlik,
Kazandım kurdum birlik,
Evim, barkım hep onda;
Yapmalıyım askerlik.

İşte benim borcum bu.

Müslümanlıkta çekti çile,
Hazreti Muhammed bile,
Diyeceksiniz ki bana;
Ondan Şefaât dile.

İşte benim borcum bu.

Allaha borcum, şükürümle can,
Damarımdaki dolaşan kan,
Diyeceksiniz ki bana
Töbe et yalvar her an.

İşte benim borcum bu.

Mustafa KARTAL

BAKLAVA PERİSİ

Adın «Cennet Kerpici»
Değirmi, baran baran
Tepsideki manzaran!

İçinde «fıstık içi»;
Unutur «hep» i «hiç» i
Seni her zaman saran!

Ş. S. Yener

ŞARKIN İSTANBULU

Abdülkadir BATUR

Birinci Cihan Harbinin hemen akabinde, henüz Arap ülkeleri hudutlarımız dahilinde iken, Antebimize güzelliğinden kinaye Çöl Gelini, zenginliğine kinaye de Küçük Mısır diyorlardı. O zamanlar ilimizin merkez kazasında 85-100 bin nüfus barınıyor, her gün şarktan, şimalden, cenuptan ve garpten gelen yüzlerce katır, deve büyük bir transit ticaretine vasıta oluyorlar, şehrimizin her türlü mahsul ve imalâtını Osmanlı İmparatorluğunun her tarafına taşıyorlardı.

Her harp gören şehir gibi Antebimiz de Antep Harbinin devam ettiği müddetçe büyük tahribata uğradı. Evler yıkıldı, bağlar söküldü, zeytinlik ve fıstıklıklar mahvoldu. Harp sona erdiği zaman kasabanın nüfusu ancak 30 bin kadar kalmış, servet namına hiç bir şey kalmamıştı.

Her şey düzelipde halk, hürriyet ve istiklâle kavuşunca, yeniden çalışmaya başladı. Bağlar yeniden dikildi, tarlalar yeniden sürüldü. Kasabada esnaf yeniden tezgâhlarını kurdular. Halk kazanıyor, kazandıkça eğleniyor, eğlendikçe daha iyi çalışıyordu. İşte bu devirde Antebimiz yeni bir isimle anılmağa başladı: Şarkın İstanbulu...

Acaba Antebimize bu isim niçin verilmişti? Bir çoklarına göre Antep Türkiye'mizin şark vilayetleri içinde nisbeten daha mamur ve eğlencesi daha bol bir şehir olduğu için bu isim verilmiştir. Fakat bizce sebep daha derindir.

Sabuncularımızla konuşuyorum: Onlar bana imâl ettikleri sabunları tâ, Kars'a, Ardahana kadar bütün şark vilâyetlerine sattıklarını söylüyorlar.

Üzümcülerimizle, dokumacılarımızla konuşuyorum: Onlar da gerek mahsüllerinin ve gerekse imalâtlarının en çok şark vilâyetlerinde sarf edildiğini söylüyorlar. Üzümcülerimiz diyorlar ki: Batı Anadolu, İs-

tanbul, kısmen Orta Anadolu'nun umumiyetle üzüm ihtiyaçlarını İzmir ve havalisinden tedarik ederler; buna karşılık doğu Anadolu ve kısmen orta Anadolu üzüm ihtiyaçlarını bizden tedarik ederler.

Muhtelif branşta iş yapan tüccarlarımızla konuşuyorum: Onlar da İstanbul'dan veya hariçten getirdikleri eşyaların mühim bir kısmını doğu illerine sattıklarını söylüyorlar. Buna ben de bir müşahademi ilâve edeyim: Geçen sene doğu illerinde bize oldukça uzak bir kazada vazife ile bulunan kardeşime ziyarete gitmiştim. Dönüşte o kasaba sakinlerinden bir kaç kişi ile beraber seyahat ettim. Hepsi Antebe muhtelif cins mal mübayaa etmek üzere geliyorlar ve şark vilâyetleri halkının büyük kısmının alışverişlerini Antepten yaptıklarını söylüyorlardı.

Bir taratta Akdeniz, sanki İskenderun Körfezinden Antebimize ulaşmak ve türlü nimet ve imkânlarını bize sunmak için âdetâ çırpınıyor, diğer tarafa geniş bir hinterlant, bol güneş, çalışkan bir halk, nankör olmayan bir toprak, şarkın hakikî İstanbulunu, büyük, Antebi kuracak büyük organizatörünü ve büyük otoriteyi bekliyor.

Yeni Gaziantep'ten (1946)

Kıbrısım

*Kıbrıs'ım, yeşil adam, sevgilim
Benimdin benim olacaksın yine
Rüzgâr eser selâmını getirir
Canım kurban rüzgârına.
Kıbrısım, yeşiladam, sevgilim.*

Ertuğrul KARAKOÇ

M Ü Z İ K H A Y A T I

Millî musikimiz memleketimizdeki Halk musikisi ile Garp musikisinin imtizacından doğacaktır.

Ziya Gökalp

Akşamın saat 20 sularında tesadüfen Vakıf İş Hani'nin önünden geçen birisi, duyduğu bir müzik sesiyle duraladı. Bir yerde Hendelshon'un Bir Yaz Gecesi rüyası çalınıyordu. İş Hani'nin hemen altında bulunan bir mağazanın vitrinine yaklaştı. Seyreder gibi yaparak daha çok kulak kabarttı. Halinden batı müziğine aşina birisi olduğu anlaşılıyordu. Başını kaldırıp sesin geldiği yöne baktı. Radyo düğmelerinin çok sesli müziğe sık sık kapatıldığı bir şehirde bu devamlı yayın, hem hayretini hem sevincini uyandırdı. Binanın ikinci katındaki köşeden, iki odada ışık yanıyordu. Balkonda ise bir tebelâ asılı idi : "Avukat Şefik Kargınar,,

Belki yarınki davalarına dalmış radyosu açık kalmıştır, diye düşündü. Belki o da kendisi gibi bir müzik severdi.

Adam, müziğin tatlı tesiri altında bu düşüncelerle oradan uzaklaştı.

Halbuki Avukat yazıhanesinden ne radyo açık bırakılmıştır ne de Hendelshon'un Bir Yaz Gecesi Rüyasını dinleyen bir kişi bulunuyordu. İçerde 25 kişilik bir dinleyici topluluğu vardı. Bu Gaziantep Filarmoni Derneğinin ikinci plâk konseri idi. Derneğin enteresan kuruluş hikâyesi vardı. Öğünülecek bir husus olarak yetiştirdiği aydınları sinesinde tutmasını bilen Gaziantep'de Batı müziği meraklıları yok değildi. Bunlar sırf şahsî teşebbüsleriyle Avrupa ve Amerikadan yüksek kaliteli kılâsik müzik plâkları getiriyor, plâklar arasında gerek virtüöz, gerekse orkestra şefleri bakımından çok nadir ele geçenlerinde bulunduğu oluyordu.

Bu nadide plâklar Doktor Necdet Karşigil ve Doktor Haluk Battalgazi gibi

cömert sahiplerinin nazik müsaadeleriyle dostlar arasında ve aile toplantılarında dinleniyor büyük ilgi topluyordu.

Bu ilgi ters tahminlere rağmen o derece sürekli ve içden olduki dernek haline gelme fikri kendiliğinden doğup olgunlaştı.

Bir Avukat arkadaş dernek merkezi ve konser salonu olarak kendi bürosunu teklif ediyor, bir başkası plâklarını çalmak üzere her zaman emre amade tutacağını bildiriyor, bir öğretmen arkadaş pikabını, bir diğeri radyosunu bu iş için seve seve vereceğini açıklıyordu.

Bu içden gelen ilgi üzerine aralarında beş öğretmen ve iki doktorla bir avukat bulunan 8 kişilik bir kurucu heyet derhal teşebbüse geçiyor her şeyden önce derneğin tüzüğünü hazırlıyorlardı. Derneğin amaçları : Çok sesli müziği milli ve milletler arası örnekleriyle sevdirmek ve tanıtmak şeklinde ifade ediliyor. Ve tüzüğün vilâyet makamına takdiminden sonra topluluk, Gaziantep Filarmoni Derneği adıyla resmen yürürlüğe giriyordu.

Dernek elindeki imkânlarıyla 15 günde bir izahlı plâk konserleri tertipliyecek, konservetuvar kuruluşu bulunan Ankara ve İstanbul gibi büyük şehirlerden sanatçılar davet ederek Gaziantep'in Kültür Hayatına -çok sesli müzik yönünden- elinden geldiği kadar yardım edecektir.

Nadir GÜL

Baba mirası istiyorsan, onun bilgisine vâris ol. Yoksa babanın bıraktığı mal on günde harcanır, biter.

FISTIK GECELERİ

Mustafa GÜLLÜ

Her ilmî teşekkülün ulvî bir gayesi olduğuna göre, (1958 faaliyet programında belirtildiği gibi) Gaziantep Kültür Derneğinin de gerçekleştirmek istediği bazı emelleri bulunacağı tabiidir.

Bu emellerin tahakkuku için yapılan faaliyetlerden biri de İstanbul'da tertiplenen Fıstık Geceleridir.

Bu gecenin gayesi ve neticesi hakkında fikirlerimi bildirmeden evvel; 1953 senesi Taksim Belediye Gazinosu'nda yapılan Fıstık gecesinin açılış nutku'ndan bazı parçaları aynen almayı uygun buluyorum.

"Türk tarihinde 25 Aralık, kahramanlığın, s i l â h, malzeme ve s a y ı üstünlüğünü ezdiği, vatan aşkının; ölümü hiçe saydığı, bir kelime ile ruhun maddeyi yendiği, iman ateşinin çeliği erittiği bir zaferdir...

Gaziantep'in kurtuluşunda Şahinler, Karayılanlar, genç ihtiyar, erkek ve kadınlar; kendi namusları ve Türk milletinin şan ve şerefi için döğüşüler; şehit oldular, Gazi oldular... Fakat Türk'ün esir edilemeyeceğini, Türklerin köle olarak zincire vurulamayacağını bir kere daha bütün Cihana hatırlattılar.

Türk tarihine süngüleriyle ve asil kanları ile şanlı sahifeler yazarak can veren aziz şehitlerimiz:

Sizin izinizde ve nurlu yolunuzda yürümenin zevk ve heyecanı içinde bulunmaktayız.

Ebedileşmiş ruhlarınız Aziz Türk Milletinin vicdanlarında bütün canlılığı ve hararetiyle yaşamakta ve bu asil ruhlarınız

bu gün de kalplerimizde bir bayrak gibi dalgalanmaktadır.

Nur içinde yatın, müsterih uyuyabilirsiniz...."

Yukardaki nutukta açıkça belirtildiği gibi Gaziantep Fıstık gecesi yalnız maddî değil; manevî ve ulvî bir mana da taşımaktadır.

Hal böyle iken; gece programlarının dörtte üçünü Gaziantep'le hiç bir alâkası olmayan ve ecdadımızın ruhlarını taziz değil; bilâkis taciz eder bir mahiyet arzettiği teessürle müşahede olunmaktadır!

Bu vaziyetten müteessir olan birçok Antep'li aileler bu gece'ye iştirak edemekte ve lâzım gelen maddî gelir de temin edilememektedir.

Bundan sonra Gaziantep namı altında yapılacak gece'ler de; (Garbin bizde dejenere olmuş âdet ve âfetlerinden olan) Caz ve dans'ı kendimize maletmememiz; gece'nin manâsının belirtilmesi, dolayısıyla müsbet ve hayırlı neticeye ulaşabilmemiz için yegâne çaredir.

Halk türküleri, kahramanlık destanlarımız, Antep kahramanlarının temsili ve millî oyunlarımız bu programın esasını teşkil etmelidirler.

Gaziantep Kültür Derneği Merkez Kurulu'nun enerjik ve kıymetli elemanlarından; gelecekte yapılacak gece programlarında, bu hususların da nazarı itibara alınarak hazırlanmasını istirham eder, en derin hürmetlerimi sunarım.

Doğulu ve Tenkit

Zekâsı

Suat ERGİNER

Doğulunun en büyük eksiklerinden biri, hiç şüphesiz, tenkit zekâsından mahrum bulunmasıdır. Övdüğü zaman da ölçüsüzdür, y e r d i ğ i zamanda. Beğendiğini göklere çıkarır, beğenmediğini y e r i n dibine geçirir. Bu davranış tabiatıyla sübjektiftir. Bu sebeble Doğulu, tenkide giriştiği andan itibaren tehlikeli bir oyuna başlamış sayılır; çünkü, sonunda muhakkak şahsiyete işecektir. Hattâ tenkidin doğurduğu tartışmaların, karşılıklı suçlandırmalarla sonuçlanması ve bunun aslı esası olmayan isnatlara kadar uzanması olağan şeylerdir. Meselâ, siz “artık gazelin modası geçmiştir,, dersiniz; bundan daha tabii ve gerçeğe uygun hüküm olabilir mi? Fakat bu hükmünüzü bilimsel ilkelere dayanarak isbatlamağa bile vakit bulamazsınız; sizi derhal “milli hisleri rencide eder şekilde konuşmak,,la suçlandırırlar!..

Doğulu, ya mutlaka kendi fikrini empoze etmek istediğinden veyahut ta size olan antipatisinin etkisinden bir türlü kendisini kurtaramadığından, işi hemen demagojiye döker, ortada hiç bir sebep yok iken, meselâ, milliyetçiliği ileri sürerek, susturmağa kalkışır: Toplumun saygı gösterilen mefhumları bir silâh gibi kullanarak aklın bilginin karşısına çıkmak, demagokların başlıca taktiklerinden biridir.

Bu ne acı gerçektir ki, size bu yolda karşılık verenler, cahil kimseler de değildir. Gelgelelim, bunlar, ya bazı düşünce kalıplarından, önceden edinilmiş fikir ve kanaatlerden kendilerini kurtaramıyacak kadar skolastik inançların kölesidirler; veya, dünyanın ölmez eserlerini kavrayamayacak kadar kültürden mahrum ve dar kafalıdır ve veyahutta, sadece, kötü niyetlidirler. Her ne olursa olsun bunun neticesi Doğuda serbest ve pozitif tenkit fikrinin bir türlü yerleşememesidir. Başkalarının kendimizden başka türlü düşünebileceklerini kabul ettiğimiz ândan itibaren demokrasinin ilkelerinden biri olan müsamaha fikrine saygı göstermiş ve gerçekten demokrat ruhlu bir yurttaş olmaya başlamış bulunuruz.

Varlık Dergisinden

Döneklik

Milyonerdin

Okuyup doktor olacağım derdin

Kahveciliğe çevirdin işi

Üzüldüm ahbab-

Neyleyim şekerliyi

Bana sade yap!..

Yalçın DÂİ

KÖYLÜ KIZ

Ne saf, temiz çiçeksin,

Yaseminler kadar saf...

Günahsız bir meleksin,

Gözlerinde ne şeffaf

Tebessümler ışıldar.

Açılmamış bir konca

Gibi kalbin örtülü,

Örtüsünü soyunca

Dinle sen gel bülbülü

Güler ağlar sızıldar.

Bahar'a erdim sanır

Seni bir gez görenler.

Aklımı verdim sanır,

Sana gönül verenler;

Sen acep sahir misin?

Seher yeli yoldaşın

Yıldızlı gecelerde;

Yıldızlarsa sırdaşın,

Hayalin yücelerde;

Söyle bir şair misin?..

El dokunmaz bir yerde

Yetişmişsin serbestçe,

Esrarlı derelerde

Bülbüllerle her gece

Berberce ötersin..

Bir içli aşık olsa

Sevse seni özünden,

İçine aşkın dolsa

Anlaşılsa gözünden

O zaman sen ne dersin?..

Ömer ÖZBAŞ

K ö r k ü n

*Gaziantebin bir köyünde otur,
Değişir düşüncen, değişir görgün.
Halkı sana hemen kul köle, olur,
Öz âdeti burda görülür Türkün...*

*Bende bir askerim, çok diyar gezdim,
Her gittiğim yerde canımdan bezdim,
Fakat bir köy varki iyi huy sezdim,
İmanla yeşermiş dibi her kökün.*

*Her düğün olunca sesledi beni,
Para teklif ettim tersledi beni,
Meyva ile, sütle besledi beni,
Bir köylü kardeşim iki ay on gün?..*

*Konağımız oldu bizim seferde,
Bu köy yaşamakta şubayda, erde,
Gaziantebe pek yakın bir yerde,
Halkı çok kahraman bir köydür Körkün...*

Enver TUNCALP

Güzel Kıbrısım

*Bir mektup yazayım Kıbrıs iline
Kıbrısım Kıbrısım güzel Kıbrısım.
Kurban olam yeşiline güllüne,
Kıbrısım Kıbrısım güzel Kıbrısım*

*Seni kahbe düşman almak mı ister?
Girip te koynuna kalmak mı ister?
Gülünü dalından yolmak mı ister?
Kıbrısım Kıbrısım güzel Kıbrısım.*

*Senin için yaşar bu tende canım,
Türklüğümde izzet, kalpte imanım.
Yolunda akacak al kızıl kanım!
Kıbrısım Kıbrısım güzel Kıbrısım.*

*Türk var mı düşmanla döğüşmiyecek,
Türk var mı uğrunda kan dökmeyecek,
Türk var mı düşmana kin gütmeyecek,
Kıbrısım Kıbrısım güzel Kıbrısım!*

M. Doğan SEMİZ

R A K I

Dr. Nizamettin ÖZGÜL

Türkiyede rakı içmekte birinciliği kazandığı söglenen Antebin bunu bir iftihar vesilesi olarak karşılamıyacağı aşikârdır. Çünkü bu iftihar edilecek şey değildir.

Antep eskiden senede 150 bin kilo rakı sarf ederken bu miktar günden güne düşmektedir. Biz işte bununla iftihar edebiliriz.

Rakı içmek hemen hemen Antebin eğlence vasıtası olarak kabul edilebilir. Bu da eğlenceği bilmediğimizden ileri gelir. Zaten rakı kullananların çoğu eğlenmiyor. İfrata gidiyorlar.

Hepimizde ileridenberi bir telâkki var. Ne zaman bir saza veya bir gezintiye gidelim lâfı geçse, hemen araya rakı içmeyi sokuştururuz. Sanki rakı istimal etmeden eğlenmek mümkün olmazmış gibi.

İçmeğe hazırlanan bir kimseye rakının iyi mi, fena mı olduğunu sorarsanız alacağımız cevap, fevkalâde bir methiyedir. Fakat biraz fazla kaçırılmış adama sorarsanız (Allah belâsını versin, bu berbat şeyi ağzıma neye aldım anlamıyorum.ki) der.

İşte görülüyor ki rakı içenlerin ekserisi, bundan neşe duyacağı yerde, neticede daha fazla sıkıntılı ve baş ağrısı ile kusma ile müterafik bir zaman geçirmesine sebep oluyor. O halde memnun olmadığımız ve günden güne üzerimizde maddî ve manevî harabiyet eseri gösteren bir nesneye neden bütün varlığımızla bağlanıyoruz?

KORE YOLLARINDA

*Dolaşmadık ne dağlar kaldı ne siperi
Ne anamızı düşündük ne de pederi
Kore yollarında işte Türk eri
Bu soy Türk soyudur açın gözleri.*

Hasan ALTAŞ

Gaziantep'te İlk Spor Teşkilâtı

Celâl OCAK

Şehrimizde ilk spor teşkilâtı 1923 senesinde kurulmuştur. O tarihte Gaziantep'te bulunan Amerikan kolejinde teşekkül etmiştir. Bunu müteakip Gaziantep Ticaret idadisi de mektebin spor faaliyeti olarak futbol şubasını açtı. Bu tarihten bir kaç sene sonra, hariç şehirlerde tahsilde bulunan Gaziantep'li gençler birleşerek "Altın Işık," namı altında bir spor kulübü açtılar. Bu kulübü kuranlar Ali Budak, Ali Kemal Ocak, Ahmet Barlas, Beşir Akınal ve Taha idi.

Altın Işık'tan ayrılan bir gurup Türk Ocağında bir spor kulübü teşekkül ettirdiler. Bu gurubun başında Ali Kemal Ocak bulunuyordu. Bir sene sonra Altın Işık lağv edildi, yerine Sanatkârlar spor kulübü kuruldu.

Türk ocaklarının lağvı dolayısıyla Türk ocağı spor kulübü Halk Partisi himayesile Sanatkârlar spor kulübü ile birleşerek Gaziantep İdman Yurdu namını aldı. Bu şekilde bir kaç sene devam ettikten sonra Halkevlerinin açılması üzerine yurt üyeleri Halkevlerine kayd olarak İdman yurdu ortadan kalktı. 1938 senesine kadar Gazian-

tep'te spor faaliyeti yalnız Halkevi spor şubesi tarafından yapıldı.

Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı, Cumhuriyet Halk Partisi idaresinde ve Türk gurubu namını aldıktan sonra, Gaziantep Halk Partisi Çınarlı gençlik kulübünü 1938 de tesis etti. Bir sene sonra da Şehreküstü gençlik kulübünü açmıştır.

A.) Antep sporcularının hariç şehirlerle futbol temasları:

Antep'te ilk futbol teması 1927 de Altın spor kulübü ile Kilis idman yurdu arasında kalabalık bir seyirci kitlesi önünde olmuştur. Altın Işık bu maçı 1-0 kazanmışlardır. Bilhassa hariç şehirlerle en çok temas eden kulüp Türk Ocağı idi.

B.) O zaman Antep'te tanınmış futbolcular Ali Kemal Ocak, Ali Budak, Kâmil Ocak, Fuat Ural, M. Sait, Mithat Enç ve bunlarla beraber Antep'li olmayarak şehrimizde vazifeten çalışan bir çok milli temaslarda oynamış meşhur Domuz Ali bulunmakta idi.

Yeni Gaziantep

5. Temmuz. 1941

Ç O C U K

"Çocuk bir cihandır., "Çocuk geleceğin desteğidir., "İnsan toplulukları çocuğun iyi yetiştirilmesile kalkınır., "Çocuk yarının büyüğüdür., Vecizelerini düşünerek çocuğun memleket, hattâ dünya çapındaki değerini hatırlıyorum.

Bütün canlılar nesillerini devam ettirmek için kuvvetli içgüdüleriyle mücehezdirler. Fakat insanların bir de sosyal varlıklarını geliştirme kaygısı vardır ki bu da ancak yavruların daha mükemmel yetiştirilmesi için çalışmakla mümkündür. Çocuk dünya çapında bir değer olarak ele alınacak konu olduğu halde biz ona ancak ye-

ni yeni önem vermeğe başlıyoruz.

Yalnız yılımızı değil, asrımızı çocuk asrı olarak kabul edecek okul, aile, Çocuk esirgeme kurumları ve bütün yurttaşlar el ele vererek canla başla çocuğu koruyacağız ki yarının nesli daha olgun ve mükemmel hayat akışına karışsın ve kendisine tevdi edilecek olan yarının Türkiyesini yönetebilsin.

Tekrar ediyorum : Bütün yurttaşlar, kurumlar, okullar hep beraber tek ideal için çalışacağız, bu günün çocuğunu yarının büyüğü yapmak için.

Leman URAL

Dedikodu

Avukat Sabri Haksever

Dedikodu, ahlâk bozukluğunun kötü ruhlarda husule getirdiği bataklığa damlayan haset, nefret ve kinin sıçrattığı iftira çamurlarıdır.

Çalışan insan, zamanı büyük bir hasislikle enerji potasında eritip saadet istih-sal etmekle meşgul bulunduğundan dedikodu boşluğuna atıp heder edecek vakit bulamaz.

Dedikodu salgın hastalıklardan daha tehlikelidir. Salgın hastalıklar muayyen bir müddet zarfında kurbanlarını alır götürür. Nihayet ilmin baltası ile kafası ezilerek uzun bir müddet baş kaldıramıyacak hale gelir. Halbuki dedikodu o kadar gizli ve sürat'le seyreder ki; çürüttüğü varlıklar uzun zaman habersiz kalarak müdafaa za-

man ve imkanından mahrum kalırlar. İzdırabını yalnız kendisi değil, masum nesilleri de çeker. Her küçük kazada böyle haksız yere kötü şöhreti nesilden nesile omuzlarında taşıyan nice zavallılar vardır. Devlet ve Millet'in mukaddesatı da bu sinsi canavarın zehirli dişlerinde didiklenip yıpratılır. Bu sebeple bir milleti içinden yıkmak isteyenler için dedikodu çok müessir bir silâhtir. Harp zamanlarında menfaat enjeksiyonu ile azgınlaştırılan bu mikroplar beşinci kol hiyanetine inkilâp ederek devleti, aittina su bırakılmış tuz kovaları gibi birden bire çökertirler. Bu itibarla her dedikoducu bir Vatan haini namzedidir. Dedikodu ile mücadele hem şahsî şeref ve namusumuzun korunması ve hem de mensup olduğumuz cemiyetin hayatiyeti davasıdır.

Vazifeni Yap

İsmâil Hakkı Baltacıoğlu

Vazife sanatı en güç sanattır. Yemek, içmek, uyumak iştihayı duyurmak güç işler değildir. Bunları istememek bizim elimizde değildir. Onlar kendi kendilerini isterler ve kendi kendi işlerini kendileri yaparlar. Fakat çalışmak, düşmandan kaçmamak, ateşten korkmamak, düşmana saldırmak, vazife uğruna ölmek kolay işler değildir. Bunları yapmak için kan, yürek, dilek ve istek gerektir. Bunları yapmak için insanın yalnız insan değil, adam olması da gerektir. Sen de bir adamsın, sen de bu tarihte çıktın, sen de bu havayı aldın, sen de bu dili konuşuyor ve bu dileği taşıyorsun. Miskin, bozgun, alçak duyguları gön-lünün sarayına sokma; tekmele onları! Gön-

lün tertemiz masûm kalsın! Ayaklarını toprağa sağlam bas, korkma! Bu toprak senindir. Yaşamak sanatı gibi ölmek inceliğini de tanı! Yürü, hiç durmadan yürü! Seni yolundan alıkoyacak hiçbir kuvvet yoktur, inan Türk! Nefsine hâkim ol!

Damlalar

İsmi ni işittim, kalbim çarptı; kendini görseydim belki yüzüm kızarırdı. Ne yaptın ona diyeceksiniz, Vallahi hiç yalnız sevmiştim onu.

S. DOKUZTUĞ

Gaziantep Bir Turist Şehri Olamaz mı?

Kerim FIRAT

Tabiat, Gaziantep için cömertliğini e-sirgememiş, semih davranmıştır. Havaasının güzelliği, suyunun bolluğu, her türlü mezuatı yetiştirmeğe kabiliyetli toprağı ile Gaziantep, tabiatın lutfuna mazhar olan şirin bir şehirdir. Güneydogu bölgesinin güzellik kraliçesi ve yıldızıdır.

Antebin tabiatın bahşettiği füsunkâr manzaralara sanat fırçası vurulursa bu şirin belde yalnız civar şehir ve kasabaların değil Çukurova ve daha uzak yerlerin de bir sayfiye şehri olabilir.

Kavaklık, Alleben, Dutluk mesireleri, Nurgana, Başpınar, Kızılhisar köyleri şimdiki durumlarıyla bile çok zengin ve cazip manzaralar taşımakta ve bunların altında sehhar ve füsunkâr miknatisi kutretler gizli bulunmaktadır. Buralarda sanat kudreti sanat fırçası faaliyete geçerse Gaziantep bir ticaret ve sanat merkezi olduğu kadar bir turist şehri de olabilir. Bu sayede memlekete yeni ve bol bir servet kaynağı temin edilmiş olur.

Yeni Gaziantep Gazetesinden

Kitap Neşriyatına Dair

Dergimizin ikinci sayısında Gaziantep Umumi Kütüphanesi memuru İhsan Uğraşın (Gaziantep'te Kitap Neşriyatı) başlıklı yazısını zevkle okudum. Bu kültürlü ve zeki talebem, Bu yazısında 1911 yılından bu yana Gaziantep'te yayımlanan Kitap ve Broşürlerden 24 tanesini bize tanıtmaktadır. Bunları unutulmaktan kurtarmak zahmetine katlanan bu gence ne kadar teşekkür etsek azdır. 1911 den beri bu neşriyatla az çok bende alakadar olduğum için bunlara bir miktar daha ilave edeceğim :

Kitabın adı	Yazarın adı	Basıldığı yer ve Tarih
Köy geceleri.	Hamdi Gökalp.	Gaziantep 1931. Halk fıkrası Mtb. 30 Sahife
Bir Köy Mualimine Mektuplar.	Hamdi Gökalp.	" " " 35 S.
Dosya.	Mektupcu Hilmi Bey.	" 1934. " " " 121 S.
Köycülük	" " "	" 1934. Rüştü Atalar " 150 S.
Kabahat Kimin.	Ali Enver	" 1934. Halk Fıkrası " 60 S.
XV Yıl Broşürü.	Gaziantep Halkevi	1938. " " " 112 S.
Gaziantep Meşahiri.	H. Turhan Dağlıoğlu.	1939. " " " 136 S.
Folklor Mevzuları.	Hasan Çekli	1941. " " " 17 S.
Arif Bilen'in Mektupları.	Ş. Sabri. - K. Mazlum.	1942. " " " 140 S.
Gaziantep X yıl Broşürü.	Gaziantep Halkevi.	1935. " " " 368 S.
Diş Bakımı.	Oğuz Alıcı. Gaziantep	1936. Halk F. Matbaası 36 S.
Karşılıklar Kılavuzu Üzerine Öz Türkçe Dersleri.	Ö. Asım Aksoy	1936 125 S.
26 Eylül Dil Bayramı.	Sait Gökçe - Nurettin Can.	Gaziantep. 1936. 34 S.
Gözlerimizi Tarahomdan Koruyalım.	Dr. İzzet Bilge.	Gaziantep. 1936 Halk F. S. 14
Tedavili Terbiye Ve Körler.	Mitat Enç.	Gaziantep 1936 Halk F. Mtb. S. 24
Pamuk Ziraatı.	Fazlı Danışman.	Gaziantep 1936. Halk F. Mtb. 19 S.
Kalkınma Programı Üzerine Köylü ile Konuşuk.	Refet Arısoy.	Gaziantep 1937. Halk Fırkası Mtb. 15 S.
Antep köyleri	H. Turhan Dağlıoğlu.	Gaziantep
Kitabı Dedekorkut.	Gaziantep Dili ve Göreneği.	Muhtar Göğüş. 1938 71 S.
Ali Kılınç.	Erkinlik Savaşı Kahramanlarından.	1938. 22. S.

Gaziantep'te kitap ve broşür neşriyatının birde 1912 - 1924 yılları arasında eski harflerle yayınlananları vardır. Başka bir yazımda bunları bildiririm.

Kilisin Büyük Derdi

Şinasi ÇOLAKOĞLU

1 — 1921 Ekimde Fransa hükûmetiyle hükümetimiz arasında imza olunan (Ankara itilâfnamesi) Türkiye-Suriye hududunu tesbit ederken, Kilisin entabii ve hayatî ihtiyaçlarını dahi gözetmemiştir. Her türlü zıraata müsait ve gayet mümbit olan nahiye ve köyler sınır dışında kalmıştır. Hatta bu sınır ilk sıralarda, dünyanın hiçbir sınır şehrinde görülmemiş şekilde 1 Kilometre gibi gayet kısa bir mesafeden geçiyordu. Bu durum bu gün içinde pek değişmiş değildir. 1930 d a yapılan bir teşebbüsten sonra ancak 3 Km. daha güneye itilebildi. Şöyle ki: Kilis-Halep şosasının bir tarafı Türkiye, öbür tarafı Suriyedir. Bir taraftan keçe külâhlı Suriyeli, öbür taraftan Türkiyeli yürür. Aynı kişiye ait bir zeytin bahçesinin bir ağacı Türkiye topraklarında ise öbür ağacı Suriye sınırları içindedir. Ve bu Ankara itilâfnamesinin yalnız mal ve madde cihetlerinden sakat ve çürük taraflarıdır. Kan ve ırk hudutlarımız ise çok daha güneylerde kalmaktadır.

2 — Kilis nüfus kesafeti itibarile Türkiye'de altıncı gelmektedir. Gaziantep ili içinde hatta güneydoğu Anadolu şehirleri içerisinde ise birinci gelir.

Bu kalabalık nüfusu besleyecek mümbit ve zengin topraklar ise, hudut dışında kalmıştır. Halep gibi büyük iktisadî bir pazar da güneydoğu Anadoluda yalnız Kilisin zararına olarak kaybedilmiştir.

3 — Türk terakki ruhu ve bu ruh hali içinde ortaya konmuş bulunan yol politikasından, Cumhuriyet Türkiyesinde henüz Kilis faydalanmamıştır.

4 — Kilis halkı, fitraten çalışkan ve kabiliyetli olmasına rağmen bu emek ve kabiliyetinin mahsülünü gereği gibi kıymetlendiremez. Halkın yegane geçinme kapağı olarak sarıldığı bağ ve zeytin zıraatında gösterilen emek ve gayretler çok büyüktür, küçümsenemez. Fakat istihlâke

arz etmek hemen hemen mümkün değildir. Zira yol yoktur. Mevcut olanlar kifayetsizdir.

Kısaca, hudut vaziyeti berbattır. Odukça kalabalık bir halk kitlesi işsizdir, mahsül gereği gibi kıymetlendirilmemektedir. Kanaatımca ve bu sebepler mevcut kaldıkça Kiliste kaçakçılık önlenemeyecektir. Kaldı ki güney hudutlarında Kilis Kapısından geçen kaçak eşyaların büyük bir kısmı da Anadolu içlerinden gelen giden büyük bir kaçakçı kabilelerine aittir. Hülâsa, gümrük teşkilâtı ne kadar takviye edilirse edilsin ne kadar kolluk tedbirleri alınırsa alınsın hiçbir fayda vermiyecektir. Hatta genel bütçeye yük olması bakımından zararlıdır. Bütün bu sebepler ve hakikatler muvacehesinde Kiliste kaçakçılığı önlemek veya bununla mücadelede müsbet bir sonuç beklemek, kocaman bir hayâli hamdır. Bunu yıllardır boş ve faydasız yere yapılan mücadelede istihsal etmek lâzım gelirdi.

Ve nihayet, suça amil olan onu zaruret haline getiren asıl sebepleri görememek, millet ekonomisi, hatta cihan ekonomisi katından affedilmez bir hata olarak devam edip gidecektir. Ve bütün bunlardan ötürü Kilise yönetilen bütün tarizler asla ve hiç bir zaman vicdanî bir mesnet bulamayacaktır.

Gaziyurt Gazetesinden

9 Ekim 1948

Antebe Hasret

*Dağların fıstıklı göğsün çiçekli,
Renk renk kızılık var akşamlarında,
«Âşıklar diyarı olduğun belli»
Civıldaşır kuşlar akşamlarında.*

Rıza LEVENT

GENÇ BİR KIZ EŞ ARIYOR

Evet sevgili okuyucular genç bir kız eş arıyor. Sarı ve uzun saçlı, yeşil gözlü, uzun boylu beyaz tenli, dolgun vücutlu hanım bu. Bununla tanıdığım bir dost evlenmeyi arzu ediyor. Arkadaşım sıhhatli, genç ve zengin olmakla beraber böyle bir izdivaca gönlü razı olmuyor. Korkuyor, çekiniyor. Onunla mesut olamayacağını itiraf ediyor. Daha doğrusu kendini ona lâayık görmüyor.

Bu gencin derdi ne olabilir acaba?

Mevzuu biraz daha açalım: Kız bir musikişinas adetâ. O kadar güzel sesi var ki istikbalde kuracağı yuvaya bülbül kondurmaya hacet yok. O kadar sanâtkâr bir terzi ki ne modaya, ne de kadın terzilerine ihtiyacı var. O kadar mükemmel bir ev hanımı ki ne kapıcıya, ne hizmetçiye, ve ne de dadiya müstakbel yuvasında şimdiden yer vermiyeceğine inanıyorum. Aldığı kültür sayesinde namus ve aile mefhumu okadar iyi teşekkül etmiş ki izaha dilim varmıyor.

Her evlenmek isteyen elbette böyle bir kıza izdivaç teklif edemez. Cemiyette her bakımdan vasat bir insan olmak gerektir. Ve ancak bu sayede zor problemler çözmek imkânı hasıl olur. Zamanımızda maddî servet sosyal hadiselerde müessir bir rol oynamaktadır. Oynuyorsa batıldır, hakiki manadan uzaktır. Cemiyet kendisine yenilik ve refah getirenlere, yani medeni kişilere hürmet eder, arzularını yerine getirir. Bu safta olmıyanları maddî veya manevî yoksulluklar içinde kıvrandırır. Böylelerine karşı merhametsizdir.

İşte arkadaşım manen kıvrananlar arasında olduğunu kabul ediyor. Kültür ve sosyal terbiyenin mevcudiyetsizliği, paha biçilmez, hazineyi tahrip ve mahvedeceği kanaatinin bir gün galebe çalacağını idrak ediyor. İctimaî görgü ve anlayışın eşit olmaması dolayısıyla, ileride vahim neticelerin doğacağından şüphe etmiyor.

Genç neslin peşine bütün maddî servetimizi takarak yeni yuvalarına göndermeden evvel tam bir kültür ve cemiyet terbiyesi alabilmelerini sağlayalım. Hadisenin yalnız buna şamil olduğunu kabul etmeyiniz. Ve daha nice çıban başı koparacağını tasavvur ediniz. Cemiyet mücadelesinde yaya kalanlar ekseriyet teşkil ederse, medeniyeti nasıl sokar, nasıl barındırabiliriz içimizde.

Nezih ÇANKAYA

FOLKLOR :

TEKERLEMELER

M. Kâzım YANÇ

(Dördüncü sayıdan devam)

Çocuklar bir araya geldikleri zaman çeşitli oyunlar oynarlar. Bu oyunlarda ekseriya bir ebe bulunur. İşte bu ebeler, her çocuğun hemen. hemen hâfızasına iyice yerleşmiş olan tekerlemelerle seçilirler. Çocuklar önce ayakta veya oturarak daire şeklinde toplanırlar. İçlerinden biri, her çocuğa birkaç hece veya bir kelime isabet edecek şekilde tekerlemeyi söyler:

İp ip bilmeden
Delme sülük delmeden
Yel koz tepeli
Tepe başı gülpazar
İçinde tilki gezer
Tilki beni korkuttu
Korkumdan suya düştüm
Bir tusbâdan döğüştüm
Tüsba bey imiş
Başı dümbelek imiş
Çek ayak
Çenber dayak

Oooo.. Çıt pıt
Nerden geldin ordan çık
Saçları başları kıvırcık
Birem birem
İkem ikem
Demür tiken
Hapbul hupbul
Yarım yudum
Su iç gurtul

Oooo... Çarşıya gittim
Türlü türlü kumaşlar var
Hangi renkten beğenirsen al

Bu tekerlemeden sonra «al» kelimesinin isabet ettiği çocuk

üzerindeki renklerden birini söyler. Eğer o renk diğer çocuklardan birinin üstünde varsa sayışmadan çıkamaz.

Ayrıca taş saklaırken hepimizin bildiği bir kelime daha var:

Ya şunda
Ya şunda
Keçe külâh başında
Havlacının kızında
Allahımın dediğinde

Gaziantep çevresinde söylenen bu gibi tekerlemeler yurdumuzun başka başka yerlerinde bazı değişikliklere uğramıştır. Meselâ, burada «ip ip bilmeden» diye başlayan tekerleme, Kastamonu dolaylarında:

Elim elim el belâ
Yerden çıkar kel belâ
Kel belânın yazısı
Girdim külâh içine
Külâh içi bit pazar
İçinde ayu gezer
Ayu beni gorgutdu
Gulacını sargutdu
Alma verdim almadu
Sakız verdim çıynadu
diye söylenir

Bir başka yerde de :

İp ip bilmeden
Delme sülük delmeden
Amcam yoğurt getirmiş
Kedi burnunu batırmış
Minare bıçak bıçak
İçinde demir ocak
Hey Alâaddin Alâaddin
Aş pişirip yiyeydin
Ondan sonra öleydin
Çek şunu salla şunu, gibi iyice
değişik bir hâl almıştır.

(Devamı Var)

Çınarlı Cephesinde

Bir Gün

Gaziantep Harbinde Çınarlı cami cephesindeki savaşa iştirak eden Muhittin Erkol şöyle anlatıyor: Günlerden birgün siperimizde beklerken koşa koşa bir arkadaş geldi. Amanın arkadaşlar düşman geliyor diye bağıyordu. Kendisine düşmanın nereden geldiğini sorduk, İncirli pınar karşısındaki bosdanlardan büyük bir kuvvetle baskına geliyorlar diyordu. Arkadaşlarımız düşmanın büyük kuvveti karşısında maneviyatlarını kırmadan müdafa ediyorlardı. Ben yanımda bulunan arkadaşlarıma, arkadaşlar mektepteki arkadaşlarımıza yardım edelim diyerek siperlerden sürünerek orada bulunan arkadaşların yanına geldik ve karşımızda bulunan düşmana bizde ateşe başladık. Solumuzda bulunan Ermeni evlerinden mütemadiyen ateş ediliyordu. Buna rağmen bizim hedefimiz hem sol tarafımızdaki evlere ve hem de şimdiki Öğretmen Okuluna idi. Sağ tarafımızdaki bosdandan da sel halinde Ermeniler ve Fransızlar birlikde hücumla kalkmışlardı. Meydandaki bulunan kuvvetimizde hiç yılmadan bu gelen düşmana karşı koyuyorlardı. Bazanda fırsat buldukca bizde bostan tarafına ateş ediyorduk. Biz burada üç ateşin arasında kalmıştık. Anlayışımıza göre düşmanın fikri büyük kuvvetle cephelemizi almak ve şehre girmektir. Tam bu sırada iken bütün toplarını harekete geçirmişti. Bu toplardan birisi solumuzda bulunan hamamın damından atılıyordu. Birini de Akyol Camisinden ve birkaçını da kolejden atıyorlardı. Bizi yıldırın onbeş buçuklusunu da Batal hüyükten arası kesilmeyen ateş yağmuruna tutturmuştu. Düşman karşısında bulunan çetelerimiz hiçde yılmadan Allah Allah sedalarını yükselterek, korkman arkadaşlar vurun diyerek birbirine cesaret veriyordu. Tam bu sırada Halkevinin büyük kapısı açılıp, örtülmeye başladı. Bütün gözlerimiz oraya çevrilmişti. Birde gördükkü kapının her iki kanadı birden açıldı. İçeriden çıkan düşmanlarımız büyük bir kütle halinde üzerimize saldırdılar ve siperimize atladılar. Avlunun içerisinde biribirimize sıkıyorduk. Bu iki ateş içinde düşüp ölen çoktu. Bu sırada kulağıma bir

(Lütfen sayfayı çeviriniz)

ŞARKI

*Duydukça haz alırım sesinden nefesinden
Deliririm sevgilim aşkınun hevesinden
Daha lütfetmez misin bir yudum su destinden
Benim gibi bağı yanık bir ümit yolcusuna.*

*Zehir olsada sunsan o aşkı bana
Bir an düşünmeden içerim kana kana
Acı bana sevgili ne olur acı bana
Benim gibi bağı yanık bir ümit yolcusuna.*

Ömer Orhan ÇİTÇİ

ses geldi, bağıyor (korkman vurun arkadaşlar) di-yordu. Bu bağıran adam (çenberci Yirik Memetali Çavuş) idi. Bu sırada Fransızlar evin içine girdiler, bizde avluda kaldık. Yine ateşlerimiz devam ediyordu. Düşman gerilerimize sızmak için yol arıyordu; bu hal da iken kâfirin büyük topu bu binanın üzerine düştü. Avluda bulunan arkadaşlar duvarların toprakların üstüne kapanmıştı. İçinden çıkan sarı renkte duman halindeki zehirli gaz bizi çok örselemişti. Bu dumanlar dağıldıktan sonra bizde gördükki top deyen bina harabe haline gelmiş, içinde bulunan Fransızlar ölmüşlerdi. Tam bu sırada büyük kapı gene açılıp örtülüyordu. Gene biz sipere girmiş bütün gözlerimiz oraya dönmüştü. Sağ tarafımızdaki bostandaki düşman, çetelerimizin ateşi karşısında geri çekilmeye başlamıştı. Bizim karşımızda bulunan kapı gene açıldı bu seferde Ermeni Fransız karışık olarak az bir kuvvet çıktılar, üzerimize saldırıyorlardı. Bizim arkadaşların gözleri kanlanmıştı. Artık bu düşmanı hiç görüyorlardı. Onlarda bize doğru geliyorlardı. Bu iki ateş içerisinde genç bir Ermeni hızla bizim siperi geçmek üzereyken, solumda bulunan bir arkadaş, bir kurşunla bizden tarafa düşürdü. Bize doğru gelen düşmanlarda geri kaçıp çıktıkları yerlerine döndüler. Çok bir kuvvetle hücumla kalkan Ermeni ve Fransızlar umduklarına nail olamadan çok can zayıyatı vererek geri çekilmek mecburiyetinde kalmışlardı. Vakit akşam ezeni olmuştu. Bizim bu cephelerde hiç bir çit kalmamıştı. Artık toprakların altında kalan şehitlerimizi aramak ve birbirimize sormağa başladık. Ruhları şad olsun. İşte bu Çınarlı cephesinin bir günlük savaşı böyle bitti.

H. Y.

İlimiz

*Yayladır bizim ilimiz.
Çoşkun akar sellerimiz.
Açınca gonca gülümüz.
Gönül arzular Antep'i.*

*Yollarımız yollarımız.
Fıstık kokar dağlarımız.
Çevre yanı bağlarımız.
Gönül arzular Antep'i.*

*Akar pınarımız çağlar.
Deremizde ördek oynar.
Kavaklığa giden yollar.
Gönül arzular Antep'i*

*Bir kalemiz vardır yüce,
Gurbet ilde geçmez gece,
Geçip kış, bahar gelince,
Gönül arzular antep'i.*

*Abdül derki halim yaman,
Gurbetteyim haylı zaman,
Yolum gözler babam, anam,
Gönül arzular Antep'i*

A. Gani UNCUGİL

Derneğimizin Kitap Bağıışı

Derneğimizin Kültür ve Yayın Şubesi, Gaziantep Ceza ve Tevkif evinde çocuk mahkûmların istifade etmesi için 60 adet okul ve çocuk kitapları hediye etmiştir.

**İnsanların en alçağı,
yumuşaklığa karşı sertlik,
sertliğe karşı yumuşaklık
gösterenlerdir.**

(Ata Sözü)

DERNEK HABERLERİ

1. Derneğimizin İç Tüzüğü Hazırlanıyor

Derneğimizin organları arasında işbirliğini ve her organın vazife ve salâhiyetlerini nizamlayan iç tüzük üzerinde müzakereler devam etmektedir.

İç tüzük Dernek tüzüğünün bir tamamlayıcısı ve tüzük maddelerini tefsir edici mahiyettedir.

2. Derneğimiz İstanbul Mümessilliği teşekkül ediyor:

İstanbulda Gaziantep'li Yüksek Tahsil gençleri için bir yurt binası temin etmek ve işletmek; İstanbulda dernek parası ile okuyan öğrencileri kontrol etmek ve Gaziantep'te girişilen kültürel faaliyetlere yardım etmek maksadı ile pek yakında İstanbul'da faaliyete geçecek olan İstanbul Mü-

messilliği müteşebbis heyeti kurulmuştur. Dernek Yönetim Kurulunca: Avukat Ayhan Ünler, Avukat Kemal Cansunar, Mustafa Güllü, İsmet Gülerer, İrfan Saygılı, Esat Turgay, Şakir Fadiloğlu ve Şevki Vural'a mümessilliği teşkil etmeleri için yetki verilmiştir.

3. Gaziantep Kitaplık ve Arşiv Dairesi Zenginleşiyor

Gaziantep ile ilgili kitap, dergi, gazete, fotoğraf ve vesikaların bir arada bulunacağı Gaziantep Kitaplık ve arşiv dairesi her geçen gün biraz daha zenginleşmektedir. Son olarak Şakir Sabri Yener, çok kıymetli iki kitap hediye etmişlerdir. Osman

Tuzcu, eski (Gaziantep) ile (Yeni Gaziantep) gazeteleri koleksiyonlarını, (Başpınar Dergisinin ilk iki cildini, Gaziantep'te basılmış 17 kitabı, Kitaplık ve Arşiv kolumuzun istifadesine arzetmiştir.

4. Tiyatro ve Musiki Kolumuz gelişiyor

Tiyatro ve musiki kolumuz (Gaziantep Gençlik Tiyatrosu)ndan sonra, (Şen Tiyatro)yu da kurmuştur. Gençlik ve Şen Tiyatrolar bu ay temsil ve gösterilere başlayacaktır. Şen tiyatromuz tamamen yerli temsiller hazırlamaktadır. Gaziantep Örf ve âdetlerinin iyi ve fena taraflarını belirtecek ve eski hayatı canlandırmaya çalışacaktır. Şen Tiyatronun müzik ekibi yerli halk türkülerini halka takdim edecektir.

Şen Tiyatro Başkanlığına Şevki Özyurttaş; İdare heyetine Hasan Avşar, Ca-

bir Tekin, Zeynel Bakkaloğlu, Nurettin Tural, Hüseyin Böler, Ali Rıza Şensöyler ve Ökkâş Demirpençe seçilmişlerdir. Tiyatronun kısım idare heyetlerinde: İmam Paksoy, Hayri Külekçi, Mustafa Bakkaloğlu, Hilmi Kalaycı, Hüseyin Bakkaloğlu, Kemal Tekin, Mehmet Katırcıoğlu, Fehmi Almacı, Celâl Bilici, Şevket Özdemir, Mehmet Türkmen, Asım Tutçu, Abdülkadir Ceylan, Mehmet Özcalı, Ekrem Güneş ve Güngör Efeoğlu vazife almışlardır.

TEŞEKKÜR

Özel idaremiz 1958 yılı için hiçbir derneğe yardım tahsisatı ayırmadığı halde, Gaziantep Kültür Derneğine 3500 lira tahsis etmiştir.

Özel İdare Müdürümüz ile Sayın İsmail Say'a teşekkürlerimizi sunarız.

Gaziantep Kültür Derneği

TEŞEKKÜR

Derneğimizi Kültür ve Yayın Şubesine maddî yardımlarda bulunarak, bu şubenin sermayesini artıran Hüsamettin Fadiloğlu, Mehmet Karakuş, Dr. W Devier, Mustafa Özbakırcı ve Kemâl Meneklioğlu beylere teşekkür ederiz.

Gaziantep Kültür Derneği

GAZİANTEP YÜKSEK TAHSİL OKUTMA ve KÜLTÜR DERNEĞİ
KÜLTÜR ve YAYIN ŞUBESİ — KİTAP ve DERGİ YAYIN KOLU

I) Derneğimizin Yayınladığı Kitap ve Büroşürler:

1. Gaziantep'in Yakın Tarihinden Notlar ve Hatıralar. Yazan: Şakir Sabri Yener. (Bu eser Gaziantep'in son 76 yıllık ve bilhassa maarif tarihi ile ilgili çok ilgi çekici bilgilerle doludur.) Fiyatı: 200 Kuruştur.
2. İlk Şiir Kitabı. Yazan: Ertuğrul Karakoç. Bu şiir kitabı bir öğretmen namzedinin yurdu ve mesleği için duyduğu hisleri ifade ediyor.) Fiyatı 25 Kuruş.
3. Burası Sınır Şehri Gaziantep. Yazan: Halim Yağcıoğlu. (Bu küçük kitap 1957 yılı Gaziantepinin bazı hususiyetlerini akıcı bir üslupla ifade ediyor.) Fiyatı 50 Kuruş

II) Yayınlıyacağımız Eserlerden Bazıları:

1. Gaziantep Yerli Âdetleri. (Bu eser Gaziantep halkının ev idaresi âdetleri, Kış zahireleri, kış eşyası, yiyecek, çocuk yetiştirme, evlenme ve nişan âdetleri gibi birçok folklor bahislerini ihtiva etmektedir. Gaziantepli folklorculardan Ömer Asım Aksoy, Cemil Cahit Güzelbey, Leman Ural, Cemil Güçyetmez, Nedime Alp, Ayhan Soyay gibi kıymetli yazarların folklor, yazılarının bir araya getirildiği bir eserdir.)
2. Gaziantep Kitabeleri (Şakir Sabri Yener)
3. Türkmenler ve Baraklar (Ömer Özbaş) Bu eser Gaziantep'in bir çok Güney köylerinin folklor, örf ve âdet' tarih ve güzel sanatlarla olan ilgilerinden bahsetmektedir.
4. Gaziantep Camileri (Cemil Cahit Güzelbey)
5. Münif Paşa hayatı ve eserleri (Adil Dâi)
6. Mütercim Asım Hayatı ve eserleri (Mütercim Asım ile Münif Paşa Türkiye ölçüsünde şöhret yapmış hemşerilerimizdir. Bu büyüklerimiz hakkında şimdiye kadar bir kitap yayınlanmamıştır.)
7. Türk Verdünü Antep (Gaziantep Harbine iştirak etmiş Fransız Kumandanlarından Abadinin, Fransızca yazdığı eserden tercümedir.)
8. Gaziantep Folkloruna dair notlar (Cemil Cahit Güzelbey)
9. Gaziantep'de Şeyhler ve Ziyaretler (Cemil Cahit Güzelbey)
10. Antep Tarihi (Lohanlı zade Mustafa Nurettin)

III) 1958 Yılında hazırlanmaya çalışılacak eserler:

1. Gaziantep Kılavuzu
2. Gaziantep Tarihi

IV Dergi Yayınımız:

Derneğimizin fikir organı olan (Gaziantep Kültür) dergisi, her ayın onuncu günü Gaziantep'te yayınlanır. Yıllık Abonesi 900, altı aylığı 450 kuruştur.

Basıldığı ve Dizildiği Yer:
GAZİYURT Matbaası — GAZİANTEP
TELEFON : 2238